

การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย

Development the Short Course Learning Law for Social Education Teachers to Law Teachers

สุริยะ หาญพิชัย¹ ปนัดดา พาณิชนพรัตน์² พรรณทิพย์ เพ็ชรวิจิตร³
Suriya Hanphichai, Panadda Panichayapan, Phanthip Petchvichit

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย 3) เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูสังคมศึกษาและนักศึกษาสาขาสังคมศึกษา จำนวน 33 คน ที่สมัครเข้าอบรมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1. เครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ หลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 แผน 18 ชั่วโมง 2. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินเจตคติต่อการเรียน แบบประเมินความพึงพอใจ และแบบบันทึก การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระ และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย คือ 1. หลักการ 2. วัตถุประสงค์ 3. สารการเรียนรู้ 4. กระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5. สื่อการเรียนรู้ และ 6. การวัดและประเมินผล มีแผนจัดการเรียนรู้ 5 แผน ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) เจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความพึงพอใจต่อหลักสูตรระยะสั้นอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสรุปผลได้ว่าหลักสูตรการจัดการเรียนรู้

Received: 2023-03-28 Revised: 2023-05-14 Accepted: 2023-05-18

¹ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี Faculty of Humanities and Social Sciences Thepsatri Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: hanpichai@hotmail.com

² คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี Faculty of Humanities and Social Sciences Thepsatri Rajabhat University

³ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี Faculty of Humanities and Social Sciences Thepsatri Rajabhat University

ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้กฎหมายของครูสังคมศึกษาให้สูงขึ้นได้

คำสำคัญ (Keywords) : การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้อย่างสั้น; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; กฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษา

Abstracts

This Research has four purposes. Firstly, to develop the short course learning; Law for social education teachers to law teachers. Secondly, to compare the achievement before and after finishing the course. Finally, to reach the participant's attitude toward the learning management of Law for Social Education Teachers. The sample in this study is three-five social education teachers and senior social education students attending the course. The research instruments consisted of 1) the Law for social education teachers' curriculum and 2) the five learning plans for eighteen hours. The collected research data tools consisted of the learning achievement test, the attitude test, the satisfaction test, and the learning log. The statistics used in the study are mean, standard deviation, t-test, and content analysis. The results found that: 1) the short course learning curriculum of Law for Social Education Teachers, its principles, objectives, learning substances, learning processes, instructional media, and assessments are overall at the best level. 2) the participants' learning achievement in this course is statistically higher at .05 significance. Furthermore, the participants' attitudes toward this course are statistically higher at .05 significance. Satisfaction with the short course was at the highest level. Therefore, the short course learning curriculum of Law for Social Education Teachers that the researcher developed can improve the learning achievement and attitudes towards legal learning of the social education teachers attending the course.

Keywords: short course learning development; learning achievement; law for social education teachers

บทนำ (Introduction)

การให้บริการวิชาการแก่สังคมนับเป็นภารกิจที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนและสังคมในรูปแบบต่างๆ ตามความถนัดที่สถาบันมีความเชี่ยวชาญของสถาบันอุดมศึกษานั้นๆ มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่มีความเชี่ยวชาญในการผลิตครูมีอาชีพและการฝึกอบรมเพิ่มเติมความรู้เพื่อพัฒนาครูในโรงเรียนประถมและมัธยม การ

ให้บริการวิชาการดังกล่าวอาจจะให้เปล่าโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายหรืออาจคิดค่าใช้จ่ายตามความเหมาะสมการให้บริการฝึกอบรมนอกจากจะเป็นการทำประโยชน์แก่สังคมชุมชนสถาบันอุดมศึกษาเองก็จะเกิดการพัฒนาเพิ่มพูนความรู้ของอาจารย์ในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อบูรณาการกับการเรียนการสอนและการวิจัยรวมทั้งเป็นการสร้างเครือข่ายกับโรงเรียนและท้องถิ่น (ณรงค์ โพธิ์พุกขานันท์ และปริญญวิทย์ ธนนาถเขาวรินทร์, 2562) การส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกจึงเป็นบทบาทสำคัญที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีกำหนดเป้าหมายให้สาขาวิชาที่เกี่ยวข้องดำเนินการพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนท้องถิ่นที่รับผิดชอบในจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี สาขาวิชาสังคมศึกษาจึงให้ความสำคัญเป้าหมายดังกล่าวจึงนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นตามความต้องการของครูและนักศึกษาสังคมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ทางสังคมอันเกี่ยวข้องกับกฎหมาย เนื่องด้วยกฎหมายเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในสังคม ซึ่งกฎหมายเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน และแทรกอยู่ทุกมิติในสังคมเพื่อควบคุมให้เกิดความเรียบร้อยในสังคม เช่น กฎหมายจราจร กฎหมายซื้อขาย กฎหมายเช่าทรัพย์สินกฎหมายอาญาทั้งส่วนของการลักขโมยซึ่งปล้นไปจนถึงกระบวนวิธีพิจารณาความในศาล การศึกษาความรู้ในกฎหมายจึงเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวกับทุกคนและต้องทำความเข้าใจในกฎหมายอย่างลึกเลี้ยว (พรเพ็ญ ไตรพงษ์ ยุทธพงษ์ ลีลากิจไพศาล และสรศักดิ์ มั่นศิลป์, 2560) จากการสำรวจครูผู้สอนสังคมศึกษาในพื้นที่จังหวัดลพบุรี สิงห์บุรี และสระบุรีพบว่า ประสบปัญหาในการจัดการเรียนการสอนกฎหมายเบื้องต้นสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีความสนใจใคร่เรียนรู้เหตุการณ์บ้านเมืองและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ในขณะที่ครูผู้สอนเองก็มีความรู้ที่จำกัดไม่สามารถจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพได้ จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษากฎหมายสำหรับครูผู้สอนที่สอนกฎหมายแก่นักเรียน เพื่อเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจทางกฎหมายให้แก่ครูผู้สอนสังคมศึกษา สาขาสังคมศึกษา จึงได้จัดทำหลักสูตรอบรมระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูผู้สอนสังคมศึกษา เพื่อมุ่งเสริมศักยภาพให้แก่ครูหรืออาจารย์ผู้สอนในเนื้อหาวิชาดังกล่าวทั้งที่มีและไม่มีความรู้พื้นฐานด้านกฎหมายโดยตรงให้เข้าใจเนื้อหากฎหมายเบื้องต้นเพียงพอที่จะนำไปสอนในชั้นเรียนได้ (มารุต พัฒนา, 2562) เนื่องจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับนักเรียนในโรงเรียนต้องศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย หลักนิติธรรม ตลอดจนหน้าที่พลเมืองในการปฏิบัติตามกฎหมาย ฯลฯ แต่ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่ได้มีพื้นฐานความรู้ด้านกฎหมายจึงทำให้เกิดอุปสรรคในการเรียนการสอน

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่เป็นอาจารย์สาขาวิชาสังคมศึกษาจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย เพื่อที่จะสามารถพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ระยะสั้นเพื่อจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับผู้อบรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ในการนำความรู้ไปใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนต่อไป

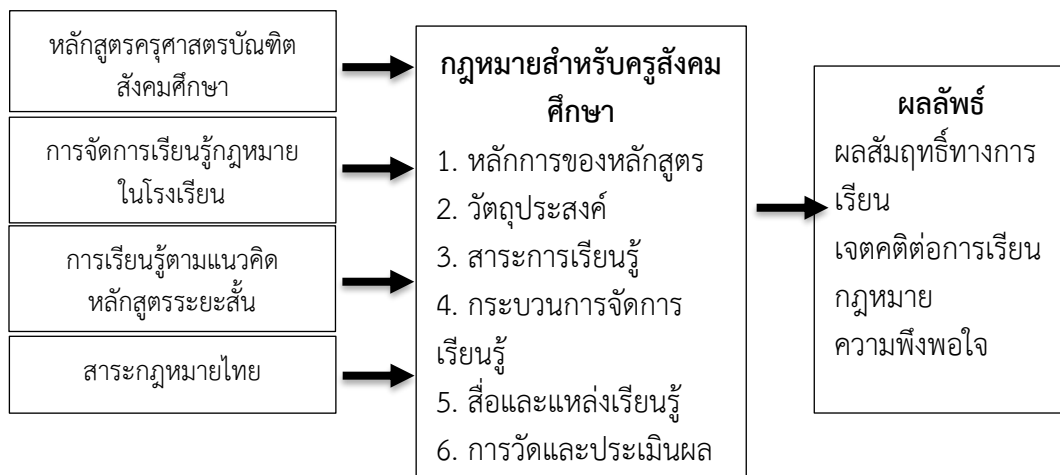
วัตถุประสงค์การวิจัย (Introduction)

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังใช้หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย
3. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย ซึ่งกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ประยุกต์ตามแนวคิดของ วัชร บวรณสิงห์ (2544 : 189) ได้อธิบายว่าหลักสูตรระยะสั้นเป็นหลักสูตรที่สร้างขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะเจาะจงเป็นเรื่อง ๆ เฉพาะอย่างสำหรับกลุ่มบุคคลบางกลุ่มเพื่อเพิ่มพูนความรู้หรือประสบการณ์ หรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหรือทัศนคติของบุคคลไปในทางที่ต้องการ โดยใช้ระยะเวลาไม่ยาวนานนัก หลักสูตรระยะสั้นอาจหมายถึงหลักสูตรรายวิชาเลือกในโรงเรียนที่ครูสร้างขึ้น หลักสูตรฝึกอบรมเฉพาะเรื่องสำหรับบุคลากรในโรงเรียน หรือสำหรับผู้ปกครอง หรือคนในชุมชน หรือหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อบริการวิชาการหรือวิชาชีพให้แก่ชุมชน หรือหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งมีกระบวนการพัฒนาหลักสูตรระยะสั้น (วัชร บวรณสิงห์ 2544, 190-193) ตามขั้นตอนดังนี้

- 1) สำรวจและวิเคราะห์ความจำเป็นในการจัดหลักสูตรระยะสั้น
- 2) กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดหลักสูตรระยะสั้น
- 3) จัดทำโครงการ แผนงานการดำเนินงานเพื่อไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ
- 4) สร้างและพัฒนาหลักสูตร มีขั้นตอนและกระบวนการพัฒนา คือ ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเตรียมการร่างหลักสูตร สร้างและพัฒนาหลักสูตร การใช้หลักสูตร และประเมินผลหลักสูตร
- 5) การวางแผนการบริหารหลักสูตร ซึ่งจะต้องพิจารณาองค์ประกอบการดำเนินงานในทุก ๆ ด้าน เช่น งบประมาณ สถานที่ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก เป็นต้น
- 6) ดำเนินการใช้หลักสูตร โดยมีบุคลากรรับผิดชอบงานที่มอบหมาย มีการประสานงาน อำนวยความสะดวกให้การใช้หลักสูตรบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
- 7) ประเมินผลการใช้หลักสูตร ควรพิจารณาอย่างเป็นระบบตั้งแต่การประเมินข้อมูลนำเข้า (Input) การประเมินกระบวนการ (Process) และการประเมินผลผลิต (Output)
- 8) ติดตามผลการดำเนินการตามโครงการ ควรติดตามผลว่าผลผลิตของหลักสูตรได้นำความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนหรือฝึกอบรมนี้ไปใช้บ้างหรือไม่ ใช้แล้วได้ผลมากน้อยเพียงใด เพื่อนำผลไปใช้ในการปรับปรุงโครงการต่อไป

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย ดำเนินการวิจัยโดยการประยุกต์ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) (ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์, 2566) โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย

เป็นการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมาย สำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายในการสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 สรุปรวสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาของครูสังคมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และนักศึกษาสาขาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

1.2 คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร ประชุมวางแผนเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงาน พัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย

1.3 ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นและดำเนินการสังเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้น และศึกษาเอกสารงานวิชาการที่เกี่ยวกับการเรียนรู้กฎหมายไทย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย

1.4 รวมทั้งทำการกำหนดรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบให้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ จากนั้นทำการร่างหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาให้ครบ

ตามองค์ประกอบที่กำหนดไว้ ประชุมคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตร

1.5 นำหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ทำการประเมินตามมาตรฐาน 4 มาตรฐาน คือ 1) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ 2) มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ 3) มาตรฐานด้านความเหมาะสม 4) มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม จากนั้นนำข้อมูลจากการประเมินมาหาค่าเฉลี่ยเลขคณิตและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์ผลการประเมิน

1.6 ออกแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ทำการวิเคราะห์เนื้อหา และกำหนดปัญหาหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่สอดคล้องกับผู้เรียนเพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน ประกอบด้วย 1) ระบบกฎหมายไทย 2) กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ 3) กฎหมายอาญา 4) กฎหมายวิธีพิจารณาความ 5) เทคนิคการสอนกฎหมาย

1.7 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากนั้นนำข้อมูลจากการประเมินมาหาค่า IOC แล้วนำค่าไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์ผลการประเมิน และนำความเห็นและคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญมาพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย

2. ผลการใช้หลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย

2.1 ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

2.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูสังคมศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี และนักศึกษาสาขาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

2.1.2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการทดลองกลุ่มเล็ก คือ นักศึกษาสาขาสังคมศึกษา ชั้นปี 2 จำนวน 7 คน และกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการอบรมหลักสูตร ได้แก่ ครูสังคมศึกษาและนักศึกษาสาขาสังคมศึกษา ชั้นปี 4 จำนวน 33 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการศึกษาวิจัย ดังนี้

2.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ 1) หลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย และ 2) และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 แผน ประกอบด้วย 1) ระบบกฎหมายไทย 3 ชั่วโมง 2) กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ 3 ชั่วโมง 3) กฎหมายอาญา 3 ชั่วโมง 4) กฎหมายวิธีพิจารณาความ 3 ชั่วโมง 5) เทคนิคการสอนกฎหมาย 6 ชั่วโมง ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งสิ้น จำนวน 18 ชั่วโมง

2.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีข้อคำถามที่เป็นปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ 2) แบบ

ประเมินเจตคติต่อการเรียนรู้กฎหมายเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (Likert Scale) โดยประเมิน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความสนใจในการเรียนกฎหมาย ด้านตระหนักถึงความสำคัญของกฎหมาย ด้านการนำกฎหมายไปประโยชน์ 3) แบบประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนรู้หลักสูตรระยะสั้นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (Likert Scale) โดยประเมิน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านความพึงพอใจ ด้านการนำความรู้ไปใช้ จำนวน 12 ข้อ 4) แบบบันทึกกิจกรรม เป็นแบบบันทึกเหตุการณ์หรือผลการจัดกิจกรรมที่เกิดขึ้นในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักสูตรระยะสั้น

2.3 การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.3.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวลผลเพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2.3.2 หลังจากสร้างแบบสอบถามเพื่อประเมินเจตคติต่อการเรียนรู้และประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนรู้แล้วได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์ เพื่อทำการทดสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของคำถามในแต่ละข้อให้ตรงตามวัตถุประสงค์ คลอบคลุมเนื้อหา ความถูกต้องของการใช้ภาษา และสอดคล้องกับการวิจัย ได้ค่า IOC = 0.915

2.3.3 จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้แบบสอบถามมีความเที่ยงตรงแล้วจึงได้นำไปทดลองใช้ (try out) กับนักศึกษาอื่น จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้วิธีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (coefficient alpha) มีค่าเท่ากับ 0.905

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.4.1 ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ ให้ความเวลา 20 นาที และทำแบบประเมินเจตคติต่อการเรียนรู้กฎหมาย จำนวน 10 ข้อ ให้ความเวลา 10 นาที

2.4.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย

2.4.3 หลังทำการสอน ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ ให้ความเวลา 20 นาที และทำแบบประเมินเจตคติต่อการเรียนรู้กฎหมาย จำนวน 10 ข้อ ให้ความเวลา 10 นาที

2.4.4 ให้นักศึกษาสะท้อนผลการเรียนรู้ ผู้วิจัยบันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกกิจกรรม และทำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษา จำนวน 12 ข้อ

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

2.5.1 นำหลักสูตรระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายและแผนจัดการเรียนรู้มาวิเคราะห์วิเคราะห์ประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E1) และด้านผลลัพธ์ (E2)

2.5.2 นำข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้หลักสูตรระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการทดสอบค่าที่แบบไม่เป็นอิสระ (t-test Dependent)

2.5.3 นำข้อมูลเจตคติต่อการเรียนกฎหมายมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการทดสอบค่าที่แบบไม่เป็นอิสระ (t-test Dependent)

2.5.4 นำข้อมูลความพึงพอใจต่อการเรียนหลักสูตรระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) เพื่อสรุปผลเชิงพรรณนา

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ความพึงพอใจต่อการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ความพึงพอใจต่อการเรียนอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ความพึงพอใจต่อการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ความพึงพอใจต่อการเรียนอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ความพึงพอใจต่อการเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.5.5 นำข้อมูลจากแบบบันทึกเหตุการณ์หรือผลการจัดกิจกรรมที่เกิดขึ้นในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักสูตรระยะสั้นมาวิเคราะห์เนื้อหา แล้วประมวลผลในรูปความเรียงแบบบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย (Research Methods)

1. การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินคุณภาพหลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายและแบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีผลการวิจัยดังนี้

1.1 ผลการสร้างหลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายเพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษา โดยผ่านการสังเคราะห์องค์ประกอบจากแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรระยะสั้น ได้องค์ประกอบของหลักสูตรทั้งหมด 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) สารการเรียนรู้ 4) กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมินผล

จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการลงรายละเอียดขององค์ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน ประกอบด้วย 1) แผนการเรียนรู้ระบบกฎหมายไทย 3 ชั่วโมง 2) แผนการเรียนรู้กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ 3 ชั่วโมง 3) แผนการเรียนรู้กฎหมายอาญา 3 ชั่วโมง 4) แผนการเรียนรู้กฎหมายวิธีพิจารณาความ 3 ชั่วโมง 5) แผนการเรียนรู้เทคนิคการสอนกฎหมาย 6 ชั่วโมง

1.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายสรุปผลได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คุณภาพของหลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย

รายการประเมินหลักสูตร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ ของรูปแบบ
1. ความเป็นไปได้	5.00	0.00	ดีมาก
2. ความเป็นประโยชน์	4.67	0.22	ดีมาก
3. ความเหมาะสม	4.60	0.26	ดีมาก
4. ความถูกต้องครอบคลุม	4.67	0.22	ดีมาก
รวม	4.82	0.14	ดีมาก

จากตาราง 1 ผลการประเมินคุณภาพของหลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายพบว่า องค์ประกอบของหลักสูตรทั้ง 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) สารการเรียนรู้ 4) กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมินผล ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก และเมื่อพิจารณาเป็นด้าน พบว่า ทั้ง 4 ด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก โดยด้านความเป็นไปได้นี้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านความเป็นประโยชน์ ความถูกต้องครอบคลุม และด้านความเหมาะสม ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ความสอดคล้องของแผนการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย

แผนการเรียนรู้	IOC		ความ สอดคล้อง
1. ระบบกฎหมายไทย	1	0.00	มาก
2. กฎหมายแพ่งและพาณิชย์	1	0.00	มาก
3. กฎหมายอาญา	1	0.00	มาก
4. กฎหมายวิธีพิจารณาความ	1	0.00	มาก
5. เทคนิคการสอนกฎหมาย	1	0.00	มาก

แผนการเรียนรู้	IOC		ความ สอดคล้อง
รวม	1	0.00	มาก

จากตาราง 2 ประเมินความสอดคล้องของกิจกรรมการเรียนรู้ 5 แผน ประกอบด้วย 1) ระบบกฎหมายไทย 3 ชั่วโมง 2) กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ 3 ชั่วโมง 3) กฎหมายอาญา 3 ชั่วโมง 4) กฎหมายวิธีพิจารณาความ 3 ชั่วโมง 5) เทคนิคการสอนกฎหมาย 6 ชั่วโมง พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินค่า IOC = 1

ตารางที่ 3 ประสิทธิภาพของหลักสูตรระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย

ขั้นตอน	จำนวนผู้เข้าอบรม	ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1)	ประสิทธิภาพของ ผลลัพธ์ (E2)
1. การทดลองกลุ่มเล็ก	7	82.40	84.60
2. การอบรม	33	86.72	84.58

จากตาราง 3 พบว่า ประสิทธิภาพของหลักสูตรระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายเท่ากับ 86.72/84.58 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

2 ผลการใช้หลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย

2.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังใช้หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังใช้หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายด้วยสถิติ t-test

การทดสอบ	n	คะแนน เต็ม	$\bar{X}$	S.D.	df	t	Sig
ก่อนเรียน	33	10	3.31	3.46	32	5.79	.000*
หลังเรียน	33	10	8.46	1.92			

จากตาราง 4 พบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนรู้ด้วยหลักสูตรระยะสั้น
กฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนรู้ด้วยหลักสูตรระยะสั้นกฎหมาย
สำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	df	t	Sig
ก่อนเรียน	33	3.48	0.36	32	6.37	.000*
หลังเรียน	33	4.16	0.21			

จากตาราง 5 พบว่า ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนรู้หลังเรียนรู้ด้วยหลักสูตรระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยหลักสูตรระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านตระหนักถึงความสำคัญของกฎหมายมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับดีมาก รองลงมาคือ ด้านความสนใจในการเรียนกฎหมาย และด้านการนำกฎหมายไปประโยชน์ ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อหลักสูตร

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
ด้านความรู้ความเข้าใจ (ร้อยละ 92.40)	4.62	0.32	มากที่สุด
1. ความสำคัญของหัวข้อในการบรรยาย/อภิปราย	4.61	0.39	มากที่สุด
2. ความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจากการอบรมและกิจกรรมเรียนรู้	4.56	0.42	มากที่สุด
3. ระดับความรู้ความเข้าใจที่ได้รับหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม	4.66	0.37	มากที่สุด
4. ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระหลักสูตรการเรียนรู้	4.64	0.34	มากที่สุด
ด้านความพึงพอใจ (ร้อยละ 94.40)	4.72	0.30	มากที่สุด
1. ประโยชน์ของเนื้อหาสาระที่ให้ความรู้ตรงและเหมาะสมกับการเรียน	4.80	0.35	มากที่สุด
2. ความเหมาะสมของวิทยากรในเรื่องที่ให้ความรู้	4.83	0.41	มากที่สุด
3. เอกสารประกอบการอบรมมีความเหมาะสม	4.72	0.43	มากที่สุด
4. ความเหมาะสมของระยะเวลา และสถานที่ในการจัดอบรม	4.64	0.46	มากที่สุด
5. ระดับความพึงพอใจหลังจากการเข้าร่วมการอบรม	4.82	0.33	มากที่สุด

ด้านการนำความรู้ไปใช้ (ร้อยละ 94.20)	4.71	0.30	มากที่สุด
1. การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการเรียน	4.74	0.36	มากที่สุด
2. การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้กับการประกอบอาชีพ/ ปฏิบัติงาน	4.67	0.38	มากที่สุด
3. การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.72	0.41	มากที่สุด
รวม	4.66	0.28	มากที่สุด

จากตาราง 6 พบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.28 และเมื่อพิจารณาเป็นรายการ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยพบว่า ลำดับแรกคือ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.30 รองลงมาคือ ความพึงพอใจในการนำความรู้ไปใช้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.71 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.30 และความพึงพอใจในความรู้ความเข้าใจ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.32

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความพึงพอใจในความรู้ความเข้าใจ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.32) และเมื่อพิจารณาเป็นรายการ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยพบว่า อันดับแรกในเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจที่ได้รับหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม รองลงมาคือ ความสำคัญของหัวข้อในการบรรยาย/อภิปราย ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระหลักสูตรการเรียนรู้ และความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจากการอบรมและกิจกรรมเรียนรู้ และ และคิดเป็นร้อยละของผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจในความรู้ความเข้าใจ ร้อยละ 92.80 ความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.30) และเมื่อพิจารณาเป็นรายการ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยพบว่า อันดับแรกคือ ความเหมาะสมของวิทยากรในเรื่องที่ให้ความรู้ รองลงมาคือ ระดับความพึงพอใจหลังจากการเข้าร่วมการอบรม รองลงมาคือ ประโยชน์ของเนื้อหาสาระที่ให้ความรู้ตรงและเหมาะสมกับการเรียน ตามด้วยเรื่องเอกสารประกอบการอบรมมีความเหมาะสม และความเหมาะสมของระยะเวลา และสถานที่ในการจัดอบรม ตามลำดับ และคิดเป็นร้อยละของผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจ ร้อยละ 94.4 และความพึงพอใจในการนำความรู้ไปใช้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.71 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.30) และเมื่อพิจารณาเป็นรายการ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยพบว่า ลำดับแรกคือ การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการเรียน รองลงมาคือ การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน และการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้กับการประกอบอาชีพ/ปฏิบัติงาน ตามลำดับ และคิดเป็นร้อยละของผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีการนำความรู้ไปใช้ ร้อยละ 94.20

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากสรุปผลการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้อย่างยั่งยืนสำหรับครูสังคมศึกษา ผู้สอนกฎหมาย ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้อย่างยั่งยืนสำหรับครูสังคมศึกษา ผู้สอนกฎหมาย คือ 1. หลักการ 2. วัตถุประสงค์ 3. สารการเรียนรู้ 4. กระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5. สื่อการเรียนรู้ และ 6. การวัดและประเมินผล จากการประเมินภาพรวมของหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก เนื่องจากกระบวนการพัฒนาหลักสูตรมีการกำหนดขอบข่ายและเป้าหมายของหลักสูตรให้ชัดเจนเพื่อให้เหมาะสมกับผู้เข้าอบรม และมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร จึงทำให้เกิดประโยชน์ในการนำหลักสูตรไปใช้อบรมจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิกร แก้วทอง (2563) ที่ศึกษาพบว่าองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมมี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการฝึกอบรม สื่อ/ สิ่งอำนวยความสะดวก/อุปกรณ์ และการวัดและประเมินผล โดยพบว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

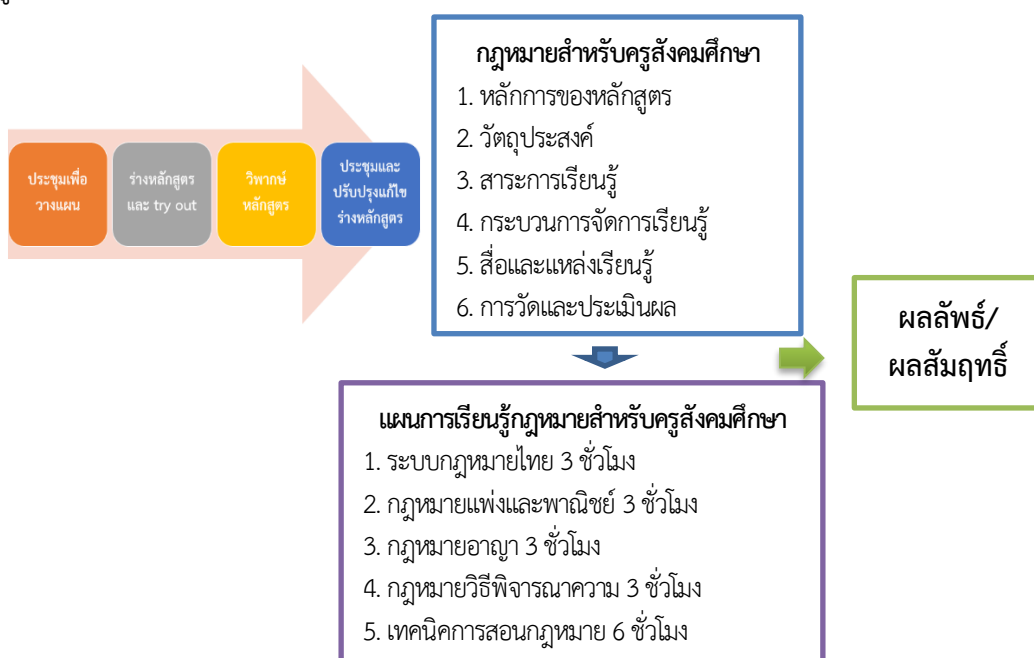
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยหลักสูตรการจัดการเรียนรู้อย่างยั่งยืนสำหรับครูสังคมศึกษา ผู้สอนกฎหมายของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากปัจจัยสำคัญที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคือ แผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ความตั้งใจของผู้เข้ารับการอบรม และวิทยากรที่มีความรู้ การพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพส่งผลให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจสามารถจัดการเรียนรู้กฎหมายได้เป็นอย่างดี เมื่อได้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นจึงทำให้เกิดการฝึกฝนทบทวนความรู้จนนำไปสู่ความเข้าใจอย่างแท้จริงและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัฒนาภรณ์ ไชรัตน์ชัย หงส์วริน ไชยวงศ์ (2564) ได้ศึกษา การพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นชนบทไทย เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากเกษตรกร สมาชิกนาแปลงใหญ่กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีนทร์ ผลการวิจัย พบว่า ชุดฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้น เรื่อง ชนบทไทย มีประสิทธิภาพของกระบวนการ ($E1=93.52$) และผลลัพธ์ ($E2=80.32$) ผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนและหลังการฝึกอบรมมีผลสัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม และมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรอยู่ในระดับมาก และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด

3. การเปรียบเทียบเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้อย่างยั่งยืนสำหรับครูสังคมศึกษา ผู้สอนกฎหมายของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจต่อหลักสูตรระยะสั้นอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญที่มีต่อเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้และความพึงพอใจต่อหลักสูตรระยะสั้น เป็นผลอันเนื่องมาจากความมุ่งมั่นและตั้งใจเรียนรู้ของผู้เข้ารับการอบรม และวิทยากรที่มีความเพียรพยายาม ที่จะถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ผู้เข้าอบรมส่งผลให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจและความพึงพอใจต่อหลักสูตรระยะสั้นมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิกร แก้วทอง (2563) ที่ศึกษาพบว่าผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมหลังการใช้หลักสูตร กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนด้านความรู้ ด้านทักษะและด้านเจตคติสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทำนองเดียวกับงานวิจัยของ บุญญาดา ชัยนนทวัชร

(2559) ได้ศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม โดยมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ .05 และนักเรียนกลุ่มทดลองมีเจตคติเชิงเชิงบวกต่อการสอนโดยกำหนดวินัยในห้องเรียน การใช้เพลง การใช้คำถาม และใช้ภาพการ์ตูนประกอบการสอน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียานุช มีจิต (2564) ได้ศึกษา การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น เรื่องการเพิ่มมูลค่าการแปรรูปอาหารจากกล้วยน้ำว้าสำหรับกลุ่มสตรีและเยาวชนในองค์การบริหารส่วนตำบลทับผึ้ง อำเภอสรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย พบว่า เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การแปรรูปอาหารจากกล้วยน้ำว้าของกลุ่มสตรีและเยาวชนภายหลังการฝึกอบรมกับเกณฑ์ร้อยละ 70 พบว่า สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และผลการศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มสตรีและเยาวชนที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น เรื่องการเพิ่มมูลค่าการแปรรูปอาหารจากกล้วยน้ำว้า พบว่า โดยรวมกลุ่มสตรีและเยาวชนมีความพึงพอใจในระดับมาก

องค์ความรู้จากการวิจัย (Body of Knowledge)

การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายซึ่งสรุปผลได้ว่าการพัฒนาตามความต้องการของครูสังคมศึกษา จนเป็นหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายที่ผู้วิจัยมีการพัฒนาขึ้นตามแผนภาพประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ สารการเรียนรู้ กระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ซึ่งมีแผนจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 5 แผน สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้กฎหมายของนักศึกษาครูสังคมศึกษาให้สูงขึ้นได้

ภาพที่ 2 องค์ความรู้จากการวิจัยการพัฒนาหลักสูตร

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายนี้มีประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สามารถนำไปใช้เสริมสร้างสมรรถนะให้กับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย

1.2 เพื่อให้การเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายมีประสิทธิภาพ ผู้ที่ผ่านการอบรมควรนำความรู้ที่ได้รับไปฝึกปฏิบัติจัดการเรียนการสอนกฎหมายในโรงเรียนมัธยมศึกษาต่อไป

1.3 ควรกำหนดระยะเวลาการเรียนรู้เพิ่มเติมตามความรู้พื้นฐานของผู้เข้าอบรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้มีโอกาสเรียนรู้กฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายและฝึกปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนกฎหมายมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการเรียนรู้เกี่ยวกับกฎหมายมีเนื้อหาเยอะจึงอาจต้องใช้เวลาในการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยแนวทางการพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นด้วยวิธีการวิจัยเชิงผสมผสานโดยเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมต่อไป

2.2 ควรมีการวิจัยการติดตามผลการใช้หลักสูตรในระยะยาวเพื่อติดตามผลการนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้ปฏิบัติจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง (References)

- ณรงค์ โพธิ์พูกษานันท์ ปุริปัญญาวิทย์ ธนนาถเชาวรินทร์. (2562). การศึกษาความต้องการการฝึกอบรมระยะสั้น. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์. (2566). เอกสารประกอบการฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียน. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- บุญญาดา ชัยนนทวิรัช. (2559). ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนและเจตคติต่อวิชากฎหมายแพ่งและพาณิชย์ 1 ของนักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 1 ด้วยวิธีการสอนโดยกำหนดวินัยในห้องเรียน การใช้เพลง การใช้คำถามและภาพการ์ตูนประกอบการสอน. วารสารศึกษาศาสตร์, 27(1). 89-100.
- ปริญญช มีจาด. (2564). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นเรื่องการเพิ่มมูลค่าการแปรรูปอาหารจากกล้วยน้ำว้า สำหรับกลุ่มสตรีและเยาวชนในองค์การบริหารส่วนตำบลทับผึ้ง อำเภอสรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย. วารสารครุพิบูล, 8 (2). 279-291.
- พรเพ็ญ ไตรพงษ์ ยุทธพงษ์ สลักกิจไพศาล และสรศักดิ์ มั่นศิลป์. (2560). พฤติกรรมและความคาดหวังของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในการเรียนวิชากฎหมายลักษณะนิติกรรมและ

สัญญา. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์,
11(1). 90-103.

มารุต พัฒนา. (2562). แนวคิดหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ผู้นำนวัตกรรม
หลักสูตรและการเรียนรู้.

วรารณ โอภาโส. (2564). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น เรื่อง ศิลปะการแต่งหน้าเพื่อ
อาชีพสำหรับนักศึกษากลุ่มวิชาชีพงานเสริมสวย. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

วัชร บวรสิงห์. (2544). การบริหารหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วัฒนาภรณ์ โชครัตนชัย หงส์วริน ไชยวงศ์. (2564). การพัฒนาหลักสูตรระยะสั้น “ขนมไทย” เพื่อ
ยกระดับเศรษฐกิจฐานรากเกษตรกร สมาชิกนาแปลงใหญ่กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์.
วารสารชุมชนวิจัย, 15 (2). 82-93.

สุทธิกร แก้วทอง. (2563). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อสร้างเสริมสมรรถนะในการฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพครู ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.